KYSY!

Pauli Ruonala vastaa

SARJAINFON KYSYMYS- JA VASTAUSPALSTALLE SAA LÄHETTÄÄ KYSYMYKSIÄ JA KOMMENTTEJA. LÄHETÄ VIESTISI SUORAAN PÄÄTOIMITTAJALLE SÄHKÖPOSTITSE sarjainfo@kaapeli.fi TAI ETANAPOSTITSE KIVI LARMOLA, ITÄLAHDENKATU 4, 00210 HELSINKI.

Kuinka aloitteleva sarjakuvapiirtäjä voi saada töitään julkaistuksi? Kannattaako sarjakuvia yrittää kaupata joihinkin erikoislehtiin (esim. Portti ja Tähtivaeltaja) saadakseen hiukan "mainetta" vai pitäisikö ne lähettää suoraan kustantajalle ja toivoa että ne julkaistaisiin? ***Terveisin J.Ravenloft, Kuopio***

Useimpien piirtäjien ensimmäiset työt on julkaistu omakustanteina tai sarjakuvaseurojen lehdissä. Science fiction -lehdet, kuten Portti ja Tähtivaeltaja, julkaisevat sarjakuvia jotka ovat sekä riittävän korkeatasoisia että soveltuvia lehden linjaan (Rahaa on kyllä turha toivoa, mutta saapahan parhaassa tapauksessa sarjansa julkaistuksi hyvässä seurassa ja siis mainetta ja kunniaa pt.huom.). Jos ajatellaan aivan aloittelevaa tekijää, hänellä on paremmat mahdollisuudet saada sarjansa esille johonkin paikallis- tai ilmaisjakelulehteen. Paikallislehdet julkaisevat yleensä mielellään paikkakunnan asukkaiden hengentuotteita.

Julkaisukynnys ei näissä lehdissä näytä olevan kovin korkealla (ja ne jopa maksavatkin! pt.huom.). Sarjakuvastrippejä kannattaa lähettää nipussa useampia, noin 20. Kokosivun sarjakuvia riittää yksikin (LÄHETÄ AINA VALOKOPIOT, ÄLÄ KOSKAAN, KOSKAAN ORIGINAALEJA, sillä niitä EI palauteta, ellei mukana ole palautuskuorta osoitteineen ja postimerkkeineen, eikä aina silloinkaan! pt.huom.). Jotkut piirtäjät ovat saaneet mainetta ja/tai töitä siten että lehden toimittaja on nähnyt heidän töitään harrastajien lehdissä ja pyytänyt heitä piirtämään lehteensä. Vaikka sinua ei pyydettäisikään, lehti toimii hyvänä käyntikorttina tarjotessasi töitäsi isompiin lehtiin, jotka voivat jopa maksaakin työstä.

Ei ole suositeltavaa aloittaa tekijäuraa piirtämällä 44-sivuinen albumi ja yrittää sitten hankkia sille kustantaja. Julkaisukelpoisen albumin tekeminen vie paljon aikaa ja sitä pakertaessa voi innostus sammua kokonaan.

Pari sanaa piirtäjien palkkioista, koska sitä kuitenkin kohta kysytään. Kannattaa esittää saatekirjeessä kysymys, maksatteko sarjojen julkaisemisesta ja jos, niin kuinka paljon. Hintahaarukka on suuri, riippuen piirtäjän maineesta, sarjan tasosta ym. Yhdestä sarjakuvastripistä maksetaan 50 - 500 mk, kokosivusta 100 - 200 - 2000 mk.

Kannattaa samalla kysyä itseltään: Maksaisitko itse tuollaisen sarjan lukemisesta? Sarjakuvan tekeminen on kommunikointia yleisön kanssa. Sitä tehdään lukijoita varten, ei itseä varten. Pyydä saatekirjeessä myös palautetta sarjoistasi. Äidin antama palaute ei riitä. Yleensä suomalaiset antavat liian vähän palautetta. Kun kukaan ei sano mitään, siitä tietää että menee hyvin. Negatiivista palautetta ei pidä pelästyä, se on vain hyväksi jos se on perusteltua.

Palautetta antaa myös Sarjakuvantekijät ry. Lähetä lehti tai kopio sarjastasi Jukka Murtosaarelle, Gunillanpolku 1 D 225 00870 Helsinki. Puh k 09-6982864. Jukka järjestää jonkun arvostelemaan työsi. Lue myös Jukan artikkeli "Ammattilaisen näkökulmasta" Sarjainfosta 2/1994. Omakustannelehtiä voi lähettää myös Sarjainfon osoitteeseen, palaute julkaistaan aikanaan lehdessä (Kotomaan katsauksessa).

Miten esim. Asterix-sarjakuvan sivut on tehty? Onko puolet sivusta piirretty toiselle paperille ja puolet toiselle? Minkäkokoista paperia eurooppalaiset sarjakuvantekijät yleensä käyttävät? ***Kysyy Mr. Bean Porista***

Asterix-albumin sivu on piirretty kahdelle A3-kokoiselle paperille. Kokosivun alkuperäinen paperikoko on siis A2. Eurooppalaiset sarjakuvantekijät käyttävät samoja A2, A3, A4-kokoja, kuin muutkin ihmiset. Paperitehtaat eivät tee heille mitään erikoiskokoja.

Mielenkiintoisempi kysymys on, minkä kokoinen alkuperäispiirros on julkaisukokoon verrattuna. Usein alkuperäistä piirrosta pienennetään 30% painettaessa (eli mikäli piirrät A3:n julkaistavaksi A4-lehdessä, on pienennössuhde 70-72% pt.huom.). Kari Leppäsen Mustanaamio-sivuja pienennetään n. 50%. Ilkka Ruokola piirtää Muumi-sarjakuvansa julkaisukokoon. Hän pitää pienten detaljien piirtämisestä. Yleensä realistiset, paljon yksityiskohtia sisältävät kuvat piirretään isoon kokoon. Suuren koon huono puoli on syntyvän kuvan hahmottamisen vaikeus.

Toinen ei voi sanoa mikä on sinulle sopiva alkuperäiskoko, se on kokeiltava itse. Joskus se selviää vasta sitten kun näkee sarjansa lehdessä painettuna. Tässä auttaa jos on käytettävissä hyvä pienentävä kopiokone.

Sarjakuvan painamisen kannalta alkuperäispiirroksen koko ei ole olennainen, sivun leveys/korkeussuhde on tärkeä. Asterix on piirretty alunperin julkaistavaksi Pilote-nimisessä aikakauslehdessä, jonka sivukoko on jokin muu kuin A4. Asterixia piirrettäessä on huomioitu myös se, että sarjaa voi julkaista lehdessä puolen sivun pätkinä. (Muistakaa, että Suomessa julkaistavat sarjakuvat ovat järjestään A tai B -kokoisia, jolloin sivun keskinäiset mittasuhteet pysyvät muuttumattomina. Yksi originaalien kokoon eniten vaikuttaneita asioita on, minkäkokoinen paperi mahtuu kopiokoneen tai skannerin lasille pt.huom.)

Kysyn että milloin tulee Helsinkiin sarjakuvanäyttelyitä seuraavan kerran? ***Tuleva taiteilija Antti Helsingistä.***

Tänä vuonna ei ole luvassa samanlaista näyttelysumaa kuin sarjakuvan 100-vuotisjuhlavuonna. Pysyt hyvin kärryillä seuraamalla Helsingin Sanomien näyttelykalenteria. Tiedossamme on seuraavat näyttelyt: Finncon 97 järjestetään 16.-17.8. Vanhalla ylioppilastalolla. Tiedotteen mukaan "näyttelyitä on jos tilaa löytyy". Syksyllä galleria Jangvassa on sarjakuvanäyttely noin 1.-16.11. Näyttelyn aihetta ei ole vielä päätetty, todennäköisesti aiheena on joku avantgarde-tekijä.

Missä sijaitsee Tallinnan Koomiksipood?

Päätoimittajakaan ei ole siellä vielä käynyt, mutta kyseessä on ilmeisesti sarjakuvakaupan, gallerian ja oluttuvan välimuoto(!), joten sinne pitänee kait mennä. Päätoimittaja sai seuraavat kävelyohjeet: "Lähde Lai-katua Nuorisoteatterilta Toompeaan päin, kolmanneksen kuljettuasi se on siinä, sen alakerrassa on pelihalli." Kiitokset neuvosta Priit Isokille. ○

Kaiken maailman sarjakuvatuksia

Frederik L. Schodt: Dreamland Japan: Writings on Modern Manga
Stone Bridge Press, 1996

Japanilaisesta animaatiosta on länsimaissa kirjoitettu viime vuosina useampiakin kirjoja, mutta japanilaisesta sarjakuvasta (eli mangasta) kiinnostuneet ovat joutuneet tyytymään Frederik L. Schodtin jo vuonna 1983 ilmestyneeseen opukseen Manga! Manga! The World of Japanese Comics. Yli kymmenessä vuodessa ehtii kuitenkin tapahtua paljon, joten Manga! Manga! ei ole pystynyt tarjoamaan kaivattua tietoa Japani-sarjakuvan uusista tuulista. Tämän ongelman itsekin sisäistäneenä Schodt on tarttunut uudelleen toimeen ja kirjoittanut klassikkoteokselleen eräänlaisen täydennysosan nimeltään Dreamland Japan, joka keskittyy esittelemään erityisesti 90-luvun trendejä ja tekijöitä. Kirja tarjoaa myös lyhyet perustiedot japanilaisen sarjakuvan historiasta, olemuksesta ja tyylilajeista.

Heti kärkeen Schodt pöllyttää länsimaisia käsityksiä sarjakuvan mahdollisuuksista toteamalla kuinka Japanissa jopa huippupoliitikot käyttävät sarjakuvamuotoa hyväkseen kertoakseen ajatuksistaan. Ei sinänsä mikään ihmekään, sillä tuossa saarivaltiossa sarjakuvia lukevat laajalti kaiken ikäiset ja koulutustasoiset ihmiset ja sarjakuvan yhteiskunnalliset sekä kulttuuriset vaikutukset ovat suuret – kuten myyntikin, joka esim. vuonna 1995 lähenteli

kaikkiaan kahden miljardin lehden ja albumin rajaa, suurimman viikkolehden painosten pyöriessä viiden miljoonan tietämillä! Kiintoisaa on myös omakustanteiden valtava määrä, sillä yksillä ainoilla festivaaleilla saattaa tekijöitä olla esillä yli 50 000!

Tilastollisten paljastusten jälkeen Schodt syöksyy esittelemään eräitä tyypillisiä japanilaisia sarjakuvajulkaisuja, jonka perään päästäänkin itse asiaan eli hieman yli kahdenkymmenen piirtäjän ja heidän töidensä käsittelyyn. Tekijäjoukko koostuu pääasiassa taiteellisempien piensarjakuvien luojista, jotka toki ovat kiintoisia tapauksia, mutta eivät kerro koko totuutta modernista mangasta. Tunnetuimmat piirtäjät (mangan isänä pidettyä Osamu Tezukaa lukuunottamatta) ohitetaan pelkillä sivulausemaininnoilla (esim. Katsuhiro Otomo, Masamune Shirow ja Johji Manabe). Lopussa Schodt tarjoaa vielä lyhyitä tietopaketteja mm. tietokirjallisuussarjakuvista ja manga-fandomista sekä listaa alan lehtiä ja kustantajia.

Dreamland Japan ei ole samaan tapaan akateeminen teos kuin edeltäjänsä, vaan enemminkin hieman täydennetty artikkelikokoelma – ja tässä piilee niin sen vahvuus kuin heikkouskin. Haastattelupätkillä höystetty teksti on helppolukuista ja mukaansatempaavaa, sisältäen sarjakuva-asian ohessa monia kiehtovia välähdyksiä japanilaisesta yhteiskunnasta. Schodt tuntee aiheensa läpikotaisin ja tietää mistä puhuu. Kokonaisuus jää kuitenkin osin jäsentymättömäksi – tuntuu, että eräät teemat on otettu mukaan vain sillä perusteella, että Schodt on joskus sattunut niistä artikkelin vääntämään. Näissä osioissa asiasisältökin on paikoin heppoista.

Kaiken kaikkiaan Dreamland Japan jää kuitenkin komeasti plussan puolelle ja on ohittamaton lähdeteos jokaiselle, joka on vähääkään kiinnostunut japanilaisesta sarjakuvasta tai kulttuurista ylipäätänsä.

Toni Jerrman